บทบาทหน้าที่ผู้ช่วยคนพิการ ตามแนวคิดการดำรงชีวิตอิสระคนพิการ

มูลนิธิสภาศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการประเทศไทย

เนื้อหาการนำเสนอ

1. ที่มาของบริการผู้ช่วยคนพิการ นิยาม/ความหมาย
2. คนพิการที่มีความจำเป็นต้องใช้ผู้ช่วยคนพิการ คือ ใคร
3. ความสำคัญและความจำเป็นในการมีผู้ช่วยคนพิการ
4. ความแตกต่างระหว่าง ผู้ดูแลคนพิการ/อาสาสมัคร/ผู้ช่วยคนพิการ
5. บทบาทหน้าที่/ กรอบแนวคิดในการทำงานของผู้ช่วยคนพิการ
6. บริการผู้ช่วยคนพิการ คือ
7. องค์ประกอบสำคัญในการจัดบริการผู้ช่วยคนพิการ
8. เป้าหมาย/ความคาดหวังในการใช้บริการผู้ช่วยคนพิการ

Background of PA System in Thailand

IL Chonburi

IL Nonthaburi

IL Nakhon Pathom

Start IL Pilot Project in Thailand

ทดลองจัดให้บริการ PA แก่คนพิการรุนแรง ในโครงการนำร่อง 3 ปี จำนวน 120 คนใน พื้นที่ 3 จังหวัด เพื่อ สร้างรูปแบบการ จัดบริการ PA ผ่าน CIL ที่บริหารจัดการโดยคน พิการ

PERSONS WITH DISABILITIES EMPOWERMENT ACT B.E.2550

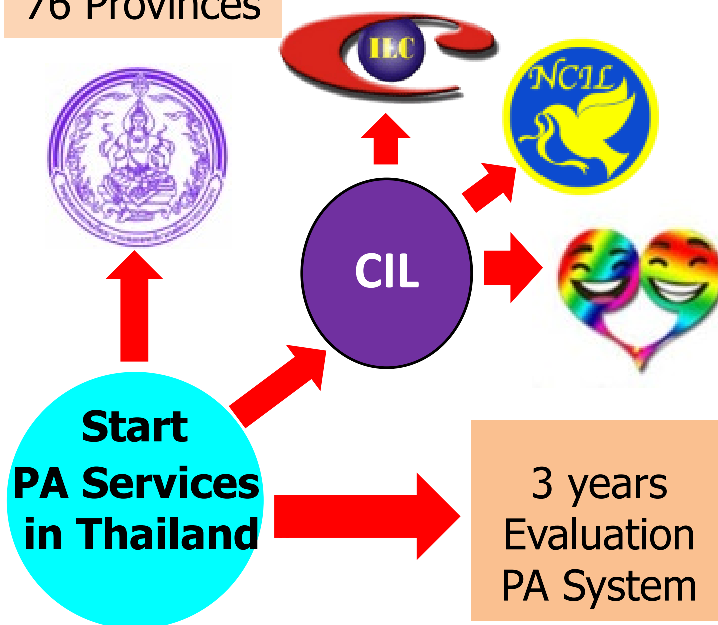
Thailand Have a new PWD ACT

ผู้นำคนพิการ ไทยผลักดัน แนวคิด IL และ บริการ PA บรรจุเข้าไว้ใน (ร่าง) กฎหมาย ได้สำเร็จส่งผล ให้เกิดบริการ PA ในไทย

Setup PA Regulation and PA Guildline

พก.ออก ระเบียบว่าด้วย การจัดให้มี ผู้ช่วยคนพิการ และจัดทำแนว ทางการ จัดบริการ PA แก่ พมจ.76 จว./กทม.

76 Provinces

Start PA Services in Thailand

3 years Evaluation PA System

- พก.ออกประกาศค่าตอบแทน PA และค่าบริหารจัดการระบบ PA 10% แก่ CIL
- CIL เริ่มจัดให้บริการ PA แก่คน พิการ พร้อมกับ พมจ.76 จว.
- พก. ออกระเบียบ PA ฉบับ 2 แก้ไข เกณฑ์การพิจารณาคนพิการที่ต้องมี PA และให้ DPO ที่ผ่านมาตรฐาน สามารถพิจารณาคำขอมี PA ได้

Independent Living Is...

การควบคุมและกำหนดวิถีชีวิตของตัวเอง
การฝึกฝนการคิด-ตัดสินใจครั้งสำคัญว่าคุณจะอยู่ที่ไหน
คุณจะอยู่กับใคร และคุณจะอยู่อย่างไร

การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ

หมายถึง การที่คนพิการสามารถกำหนดแนวทางการดำรงชีวิตของตนเองได้อย่างสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยไม่ขึ้นอยู่กับความพิการว่าจะรุนแรงมากน้อยเพียงไร ทั้งนี้อาศัยบริการความช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น

กรณีคนพิการรุนแรงจนไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ จำเป็นต้องได้รับบริการผู้ช่วยเหลือส่วนตัว (ผู้ช่วยคนพิการ)

สภาศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการประเทศไทย

แนวคิดไอแอล กับคนพิการ

- ♿ ไม่ใช่ "คนป่วย" ที่ต้องคอยดูแลรักษา
- ♿ ไม่ใช่ "เด็ก" ที่ต้องคอยปกป้องคุ้มครอง
- ♿ ไม่ใช่ "บุคคลพิเศษ" ที่ต้องคอยยกย่องเทิดทูน
- ♿ ไม่ใช่ "เหยื่อ" เพราะเหตุจากความพิการ แต่คนพิการ คือ เหยื่อของอคติทางสังคม
- ♿ ไม่ต้องเปลี่ยนอะไร แต่สังคมต้องเป็นฝ่ายเปลี่ยน

ความเชื่อพื้นฐาน ของแนวคิดไอแอล

1. คนพิการเป็นผู้ที่รู้ถึงความต้องการของคนพิการดีที่สุด และเป็นผู้ที่ตอบสนองความต้องการเหล่านั้นด้วยตนเอง
2. ระบบบริการที่หลากหลาย จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของคนพิการแต่ละบุคคลได้
3. คนพิการจะต้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในสังคม

"The Strategies of Independent"

หลักการสำคัญของแนวคิดไอแอล

1. การตัดสินใจด้วยตนเองของคนพิการ (self-determination)

2. การเคารพตนเองของคนพิการ (self-respect)

3. โอกาสที่เสมอภาคของคนพิการ (equal opportunities)

บริการผู้ช่วยคนพิการ

เป็นการจัดส่ง “บุคคล” ที่ผ่านการฝึกอบรม ไปปฏิบัติงานให้ความช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลเพื่อให้ :

1. สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรง ชีวิตได้ตามแนวคิดการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ และ/หรือ
2. เข้ามีส่วนร่วมทางสังคมภายในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งตามความจำเป็น

แนวคิดในการทำงานของผู้ช่วยคนพิการ

การให้ความช่วยเหลือคนพิการ ตามแนวคิดการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการผ่านบริการผู้ช่วยคนพิการ จะเป็นการช่วยเหลือแบบ "เสริมพลังอำนาจ" (Empowerment) ของบุคคล (พิการ) โดยให้ความสำคัญกับ

- ✓ การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ✓ การเคารพการตัดสินใจของคนพิการ
- ✓ มุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในกระบวนการคิดและตัดสินใจ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนพิการ

ทั้งนี้ เพื่อสร้างเสริมพลังอำนาจในตัวเองแก่คนพิการให้ก้าวพ้นจากข้อจำกัดอันเนื่องมาจากความพิการและอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อมรอบตัวคนพิการซึ่งเป็นตัวบั่นทอนพลังอำนาจของเขาเหล่านั้นออกไป

แนวคิดในการทำงานของผู้ช่วยคนพิการ

ข้อพึงระวัง !! ในการทำงานให้ความช่วยเหลือคนพิการ ตามแนวคิด IL คือ การเฝ้าระวังตนเองในการ “ควบคุมหรือชี้นำ” คนพิการ ในกระบวนการให้ความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม

กล่าวคือ ผู้ช่วยคนพิการ ตามแนวคิดการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ จะไม่ให้ความช่วยเหลือตามที่ตนเองคิด แต่จะช่วยตามความต้องการของคนพิการเป็นหลัก

แนวคิด IL กับการจัดบริการ PA

คนพิการ...คือ ผู้ที่รู้และเข้าใจ

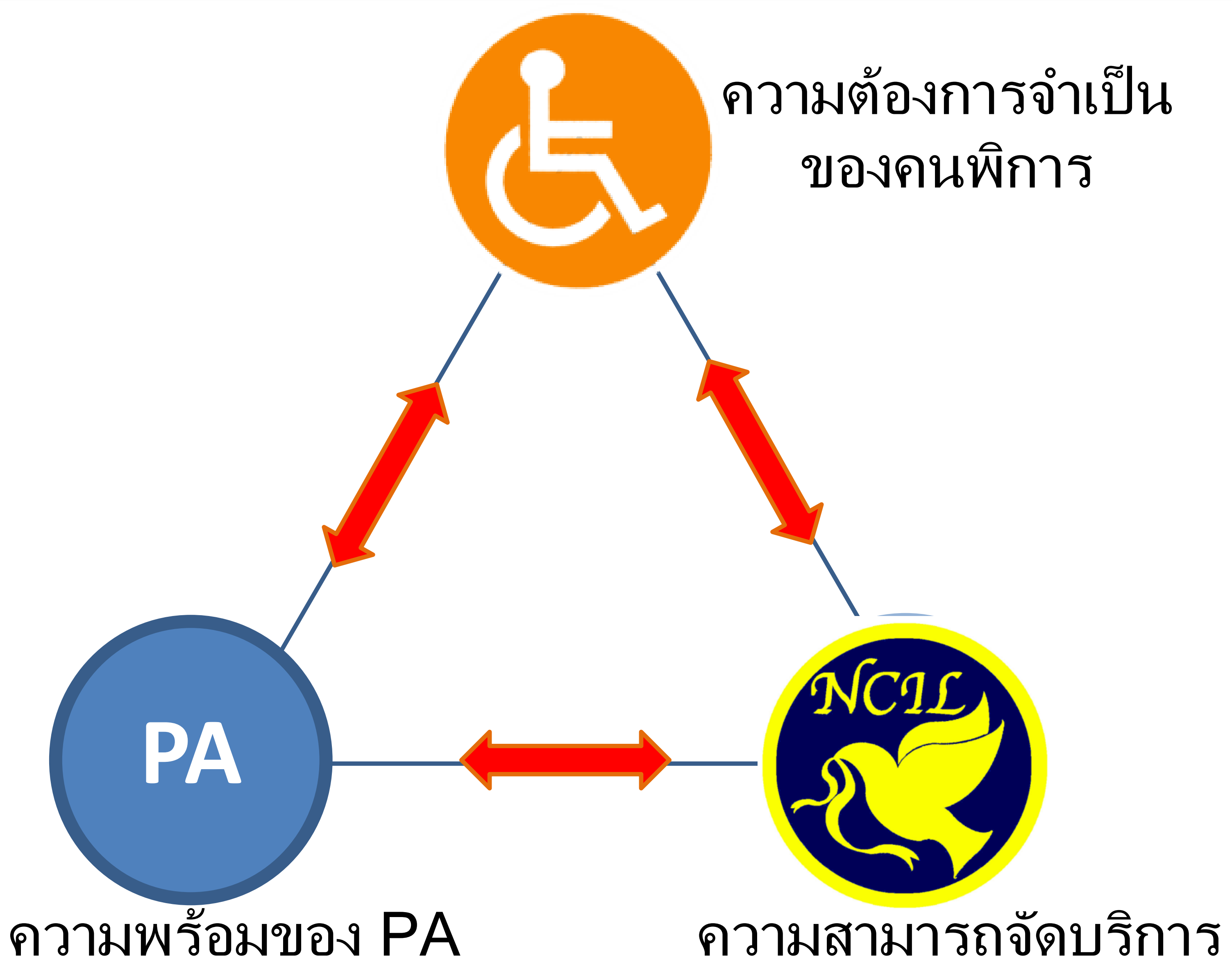
ปัญหาความต้องการของ...**คนพิการ**

ดีที่สุด !!

เป้าหมาย/ความคาดหวังในการใช้บริการ PA

- การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ในตัวเองให้แก่คนพิการ
- การทำให้คนพิการรู้สึกว่าตนมีคุณค่า (Self-Esteem) และสามารถจัดการวิถีชีวิตของตนเองได้
- คนพิการเปลี่ยนความคิดจากที่รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ไร้พลังอำนาจที่จะกระทำ ควบคุม สั่งการ หรือสร้างความเปลี่ยนแปลงใด ๆ มาเป็นผู้ที่มั่นใจที่จะเลือกและตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบกับชีวิตของตนได้ด้วยตัวเอง แม้ว่าสภาพความพิการจะยังคงเดิมก็ตาม
- เป็นการช่วยสนับสนุนให้คนพิการสามารถทำกิจวัตรประจำวันบางอย่างได้สำเร็จ โดยไม่ต้องเสียเวลาและพลังงานมากจนเกินไป

องค์ประกอบสำคัญในการจัดบริการ PA

หน่วยบริการในพื้นที่

"**หน่วยบริการในพื้นที่**" หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยา หรือองค์กรอื่นตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด

หน่วยบริการในพื้นที่

"**หน่วยบริการในพื้นที่**" ถือเป็น**หัวใจสำคัญ**ของระบบบริการผู้ช่วยคนพิการ เพราะ

เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดบริการผู้ช่วยคนพิการ แก่คนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการตามที่กฎหมายกำหนด

ซึ่งหน่วยบริการในพื้นที่อาจเป็นได้ทั้งหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรด้านคนพิการ

หน่วยบริการในพื้นที่

“ข้อ ๑๘ คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ หรือบุคคลอื่นที่พบเห็นคนพิการตามข้อ ๑๗ อาจยื่นคำขอให้มีผู้ช่วยคนพิการได้ ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๑๕ มาใช้บังคับกับสถานที่ในการยื่นคำขอมีผู้ช่วยคนพิการโดยอนุโลม

เมื่อได้รับคำขอตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าหน้าที่สอบข้อเท็จจริงและพิจารณาความจำเป็นและความเหมาะสม พร้อมทั้งอาจขอให้ส่งเอกสารเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็นแล้วทำความเห็นเสนอต่อเลขาธิการ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาว่าสมควรอนุมัติให้คนพิการมีผู้ช่วยคนพิการหรือไม่

เพื่อประโยชน์แก่คนพิการ สำนักงานอาจประกาศกำหนดให้องค์กรเอกชนหรือองค์กรด้านคนพิการซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน การรับรองและเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ หรือมีผลงานตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการประกาศกำหนดเป็นหน่วยจัดบริการผู้ช่วยคนพิการในท้องที่ ที่กำหนด โดยให้บุคคลตามวรรคหนึ่งยื่นคำขอมีผู้ช่วยคนพิการโดยตรงกับผู้บริหารองค์กรดังกล่าวเพื่อพิจารณา

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอและการพิจารณาอนุมัติตามวรรคสามให้เป็นไปตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด

โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ (๑๐) กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ในด้านการปรับสภาพที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มีสวัสดิการอื่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๕ และข้อ ๑๘ ของระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล และสิทธิของผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ จังหวัดนนทบุรี จึงออกประกาศกำหนดหน่วยงานที่ให้บริการผู้ช่วยคนพิการในจังหวัดนนทบุรี ดังต่อไปนี้

(๑) ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการจังหวัดนนทบุรี

(๒) สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย

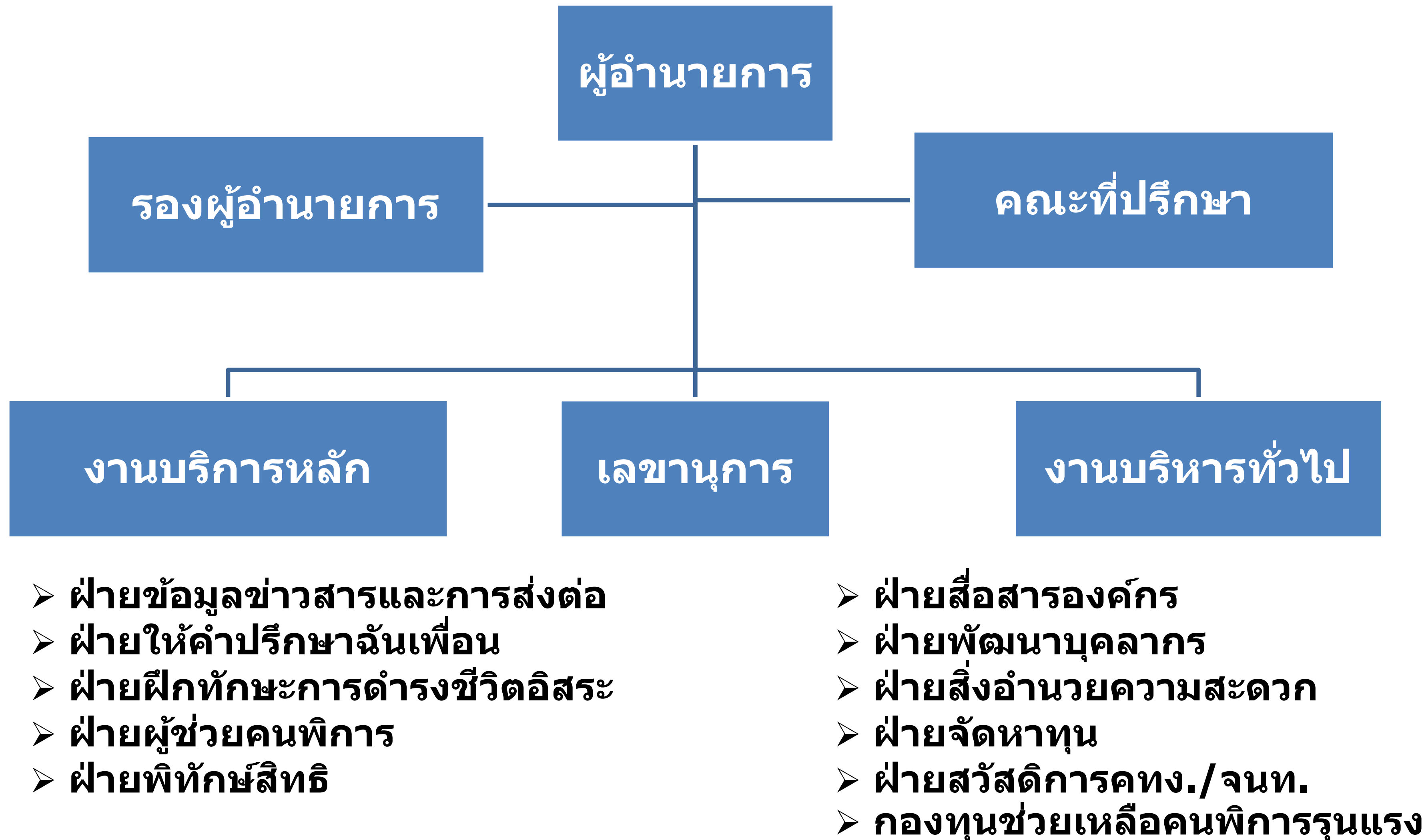
(๓) สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิต

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายชาลิต ภู่ตาก้อง)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี

โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์

ใบรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ

ใบรับรองฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการจังหวัดนนทบุรี

๑๐๘/๓๔๖ หมู่ที่ ๑๔ ถนนรัตนาธิเบศร์ ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๑๐

ได้รับการรับรองตามมาตรฐานองค์กรของคนพิการ (มอพ.๒๕๕๔)
ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน การรับรองและเพิกถอนการรับรอง
องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ
พ.ศ.๒๕๕๒

ในระดับ **ดีมาก**

โดย สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ออกให้ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗

มีผลถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐

ใบอนุญาตเลขที่ ๐๐๑/๒๕๕๘

ใบอนุญาตจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป

ตามที่ **ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการจังหวัดนนทบุรี**

ได้ขออนุญาตจัดตั้ง **ศูนย์บริการคนพิการ ของ ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการจังหวัดนนทบุรี**

ที่ตั้งศูนย์บริการคนพิการ เลขที่ ๑๐๘/๓๔๖ หมู่บ้านกฤษดานคร ๑๐ หมู่ที่ ๑๔ ถนนรัตนาธิเบศร์ ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๙๔-๒๒๙๔

จังหวัดนนทบุรี ได้พิจารณาแล้วอนุญาตให้ดำเนินการจัดตั้งได้ และเมื่อได้จัดตั้งแล้ว ให้ปฏิบัติตามคำสั่งและระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนด โดยเคร่งครัด

อนุญาต ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

หมดอายุ ณ วันที่ ๒๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

จังหวัดนนทบุรี

(นายณรงค์ศักดิ์ เฉลิมเกียรติ)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาราชการแทน

ที่มาของเคสคนพิการ

- สมาชิกศูนย์ /คณะทำงานศูนย์
- การลงพื้นที่สำรวจค้นหาคนพิการ (รุนแรง) ในชุมชน
- ได้รับการประสานส่งต่อจากอาสาสมัคร/คนในชุมชน หรือผู้นำชุมชน
- ได้รับการประสานส่งต่อจากกลุ่ม/องค์กรคนพิการ หรือหน่วยบริการคนพิการในพื้นที่
- ได้รับการประสานส่งต่อจากหน่วยงานของรัฐ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น พมจ. รพท. รพช. ศูนย์สิรินธรฯ, อบต./เทศบาล

เกณฑ์การคัดเลือกคนพิการ

1. เป็นคนพิการ (รุนแรง) ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองในกิจวัตรประจำวันได้, ไม่มีผู้ดูแล / ไม่มีเวลาดูแล
2. มีความต้องการที่จะดำรงชีวิตอิสระ
3. มีความสามารถในการดูแลตนเอง เช่น :-
   - รู้สึกตัว มีสติสัมปชัญญะ
   - สามารถคิดและตัดสินใจได้
   - สามารถพูด/สื่อสาร บอกรายละเอียด ลำดับ/ขั้นตอน การให้ความช่วยเหลือ ให้ผู้ช่วยคนพิการทำตามได้
4. สามารถทำงานร่วมกับผู้ช่วยคนพิการได้
5. ยินดีปฏิบัติตามระเบียบ/ข้อบังคับของทางศูนย์ฯ

บทบาทหน้าที่ผู้ช่วยคนพิการ

1. ปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือคนพิการที่ได้รับมอบหมาย ตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนด เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้ และ/หรือเข้ามีส่วนร่วมทางสังคมตามความจำเป็น
2. ปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ให้คนพิการ “ผู้รับบริการ” หรือ “หน่วยบริการ” ได้รับความเสียหาย และเคารพการตัดสินใจของคนพิการ
3. ไม่นำความลับที่ล่วงรู้มาจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ไปเปิดเผยให้กับบุคคลภายนอก เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
4. ไม่รับงานให้ความช่วยเหลือคนพิการ นอกเหนือจากแผนงานที่กำหนด และไม่ตกลงเปลี่ยนแปลง วัน/เวลา/สถานที่ หรือรายละเอียดในการให้ความช่วยเหลือคนพิการ กับ “ผู้รับบริการ” หรือ “ผู้ดูแลคนพิการ” โดยไม่แจ้งให้ “หน่วยบริการ” ทราบ

บทบาทหน้าที่ผู้ช่วยคนพิการ

5. ในกรณี PA ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมายได้ หรือต้องการเปลี่ยนแปลง วัน/เวลาการทำงาน จะต้องแจ้งให้หน่วยบริการทราบล่วงหน้า อย่างน้อย 1-3 วัน
6. ในกรณี PA มีปัญหา/คำถาม/ข้อสงสัย ในการให้บริการ หรือต้องการเปลี่ยนตัวคนพิการ "ผู้รับบริการ" หรือต้องการบอกเลิกสัญญากับ "หน่วยบริการ" ไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้แจ้งหน่วยบริการทราบก่อนกระทำการใด ๆ
7. มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนเป็นรายชั่วโมงตามจำนวนชั่วโมงที่ปฏิบัติงานจริง แต่ไม่มีสิทธิเรียกรับค่าตอบแทนการทำงานจากคนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ ไม่ว่ากรณีใด ๆ
8. ยินดีให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรม ที่หน่วยบริการ กำหนด
9. ยินดีปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่มีและบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

ความแตกต่าง ผู้ดูแลคนพิการ/อาสาสมัคร/ผู้ช่วยคนพิการ

	ผู้ดูแลคนพิการ Caregiver	อาสาสมัคร Volunteer	ผู้ช่วยคนพิการ Personal Assistant
ที่มา/การได้มา	แล้วแต่บุคคล โดยส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกันกับคนพิการ หรือ มีความสัมพันธ์เป็นเครือญาติกัน	ประกาศรับสมัคร เชิญชวนผู้ที่มีจิตอาสา หากมีคุณสมบัติตามที่กำหนด ก็เป็นอาสาสมัครได้เลย โดยไม่ต้องจดแจ้งกับทางการ ไม่จำเป็นต้องผ่านการอบรมมาก่อน (อบรมทีหลังก็ได้)	มีที่มาคล้ายกัน แต่ต้องมีคุณสมบัติตรงตามที่ พก.กำหนด และต้องผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ จึงจะมีสิทธิจดแจ้งเป็นผู้ช่วย คนพิการตามกฎหมายได้
ความหมายโดยทั่วไป	ผู้ที่อุปการะเลี้ยงดู หรือให้การช่วยเหลือดูแลคนพิการ	ผู้ที่สมัครใจทำงานเพื่อประโยชน์แห่งประชาชนและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงิน หรือสิ่งอื่นใด	ผู้ที่ให้การช่วยเหลือคนพิการในการทำกิจวัตรประจำวัน หรือพาเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ในกรณีที่คนพิการไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง

	ผู้ดูแลคนพิการ Caregiver	อาสาสมัคร Volunteer	ผู้ช่วยคนพิการ Personal Assistant
ความหมายโดยทั่วไป	ผู้ที่อุปการะเลี้ยงดู หรือให้การช่วยเหลือดูแลคนพิการ	ผู้ที่สมัครใจทำงานเพื่อประโยชน์แห่งประชาชนและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงิน หรือสิ่งอื่นใด	ผู้ที่ให้การช่วยเหลือคนพิการในการทำกิจวัตรประจำวัน หรือพาเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ในกรณีที่คนพิการไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง
นิยามตามกฎหมาย	บิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใด ที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการ	บุคคลที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคม เป็นผู้สมัครใจและเสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	บุคคลซึ่งให้ความช่วยเหลือคนพิการเฉพาะบุคคลเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิต

	ผู้ดูแลคนพิการ Caregiver	อาสาสมัคร Volunteer	ผู้ช่วยคนพิการ Personal Assistant
บทบาทหน้าที่	ให้การอุปการะเลี้ยงดู หรือช่วยเหลือดูแลคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ รวมทั้งให้การศึกษา ฝึกทักษะในการช่วยเหลือตนเอง กระตุ้นพัฒนาการ ฯลฯ	แตกต่างกัน แล้วแต่ประเภทของอาสาสมัคร เช่น อสม. หรืออาสา สมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีหน้าที่ดูแลสร้างเสริมสุขภาพอนามัย เฝ้าระวังทางสุขภาพในชุมชน ควบคุม/ป้องกันโรค รักษาพยาบาลเบื้องต้น ฟื้นฟูสุขภาพ สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค และ ทำหน้าที่สื่อสารด้านสุขภาพในชุมชน อพมก. หรืออาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ ช่วยเหลือคนพิการ มีหน้าที่ช่วยเหลือและดูแล ผู้พิการ/ทุพพลภาพ และผู้สูงอายุในชุมชน	ช่วยเหลือคนพิการ ใน 2 กรณี คือ 1.ช่วยให้คนพิการดำรงชีวิตประจำวันได้ เช่น การอาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน สวมใส่เสื้อผ้า การรับทานอาหาร การขับถ่าย ฯลฯ 2. ช่วยให้คนพิการเข้ามีส่วนร่วมทางสังคมได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามความจำเป็น เช่น พาไปพบแพทย์ตามนัด พาไปติดต่อกับหน่วยราชการ พาไปพาไปเรียนหนังสือ พาไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือพาเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอื่น

	ผู้ดูแลคนพิการ Caregiver	อาสาสมัคร Volunteer	ผู้ช่วยคนพิการ Personal Assistant
รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ	ให้ความช่วยเหลือตามจังหวะเวลาที่ตนเองสะดวกโดยผู้ดูแลจะเป็นผู้คิดและตัดสินใจแทนคนพิการเป็นส่วนใหญ่	ให้ความช่วยเหลือตามวันและเวลาที่ตนเองสะดวก โดยตัวอาสาสมัครจะเป็นผู้คิด ตัดสินใจและกำหนดรายละเอียดในการให้ความช่วยเหลือคนพิการเป็นส่วนใหญ่	ให้ความช่วยเหลือตามแผนงานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยคนพิการเป็นผู้คิด ตัดสินใจและกำหนดรายละเอียดการให้ความช่วยเหลือด้วยตัวเอง
ความรับผิดชอบต่อคนพิการ	ผู้ดูแลรับผิดชอบแทนคนพิการทั้งหมด	ไม่ต้องรับผิดชอบอะไร เพราะเป็นการทำงานในรูปแบบอาสาสมัคร หรือจิตอาสา ไม่มีการติดตามตรวจสอบ/ประเมินผลการทำงาน	ต้องรับผิดชอบในงานที่ทำให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนด เช่น ตรงต่อเวลา รักษาความลับ เคารพการตัดสินใจของคนพิการ และมีหน่วยบริการในพื้นที่ หรือบุคคลที่น่าเชื่อถือในชุมชนทำหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้ช่วยคนพิการ

	ผู้ดูแลคนพิการ Caregiver	อาสาสมัคร Volunteer	ผู้ช่วยคนพิการ Personal Assistant
ความคาดหวังของคนพิการ	ไม่อาจคาดหวังอะไรได้ คงแล้วแต่ความกรุณาและความรับผิดชอบของผู้ดูแลเป็นหลัก	ไม่สามารถคาดหวังอะไรได้มากนัก ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล เพราะเป็นงานในรูปแบบจิตอาสา ว่างก็มา ไม่ว่างก็ไม่มา ไม่ใช่หน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง ไม่ใช่การทำงานประจำและไม่มีค่าตอบแทน	เป็นสิทธิ/สวัสดิการที่คนพิการพึงได้รับตามกฎหมายงานผู้ช่วยคนพิการสามารถพัฒนาเป็นอาชีพได้ในอนาคต เพราะมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ มาตรฐานการทำงาน ระเบียบวิธีการจดแจ้ง/เพิกถอน และการเบิกจ่ายค่าตอบแทนจากการทำงานที่ชัดเจน
การควบคุมคุณภาพ	ไม่มี ทำดี หรือไม่ดี คนพิการก็ต้องทน ไม่มีสิทธิเปลี่ยนคน	มีบ้าง ไม่มีบ้าง แล้วแต่ประเภทของอาสาสมัคร คุณภาพการให้บริการขึ้นอยู่กับจิตสำนึกและทักษะของแต่ละบุคคล	มีการควบคุมคุณภาพจากหน่วยบริการในพื้นที่ และมีบุคคลที่น่าเชื่อถือในชุมชนคอยตรวจสอบการทำงาน ถ้าบริการไม่ดี คนพิการก็ไม่ต้องทน มีสิทธิเปลี่ยนคนได้

	ผู้ดูแลคนพิการ Caregiver	อาสาสมัคร Volunteer	ผู้ช่วยคนพิการ Personal Assistant
การควบคุมคุณภาพ	ไม่มี ทำดี หรือไม่ดี คนพิการก็ต้องทน ไม่มีสิทธิเปลี่ยนคน	มีบ้าง ไม่มีบ้าง แล้วแต่ประเภทของอาสาสมัคร คุณภาพการให้บริการขึ้นอยู่กับจิตสำนึกและทักษะของแต่ละบุคคล	มีการควบคุมคุณภาพจากหน่วยบริการในพื้นที่ และมีบุคคลที่น่าเชื่อถือในชุมชนคอยตรวจสอบการทำงาน ถ้าบริการไม่ดี คนพิการก็ไม่ต้องทน มีสิทธิเปลี่ยนคนได้
ค่าตอบแทน	ไม่มี	ความสุข ความภูมิใจที่ได้ทำงานที่ช่วยเหลือคนที่ด้อยโอกาส เป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศ	มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานช่วยเหลือคนพิการ ชั่วโมงละ 50 บาท

เกณฑ์การคัดเลือกผู้ช่วยคนพิการ

1. เป็นคนในชุมชน/มีจิตอาสา
2. มีใจรักในการทำงานช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน
3. มีจิตใจพร้อมทำงานร่วมกับคนพิการอย่างให้เกียรติ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
4. รักความยุติธรรม รับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงเวลา อดทน ซื่อสัตย์ต่อตนเองและคนพิการ
5. มีสุขภาพแข็งแรง / ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง
6. มีเวลาและความพร้อมในการทำงาน
7. สามารถอ่านออก-เขียนได้

คุณสมบัติของผู้ช่วยคนพิการ

1. มีสัญชาติไทย
2. อายุ ๑๘ – ๖๕ ปี
3. สามารถอ่านออก-เขียนได้
4. ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ศูนย์ฯ กำหนด
5. มีความพร้อมในการทำงาน และสามารถปฏิบัติงานได้ตามตารางงานที่กำหนด
6. ยินดีปฏิบัติตามระเบียบ/ข้อบังคับของทางศูนย์ฯ

ขั้นตอนการขอรับบริการ PA

เริ่มจัดให้บริการผู้ช่วยคนพิการ
แก่คนพิการตามแผนปฏิบัติงาน

ประสานคนพิการ/ผู้ดูแลคนพิการ และ
ผู้ช่วยคนพิการมาทำสัญญาที่หน่วยบริการ

ประสานจัดหาผู้ช่วยคนพิการที่เหมาะสมเตรียม
จัดให้บริการ แล้วแจ้งให้คนพิการทราบโดยเร็ว

- รวบรวมเอกสารและทำความเห็นเสนอต่อหัวหน้าหน่วยงาน/ผู้บริหารองค์กรเพื่อพิจารณาอนุมัติคำขอ

- จัด จนท. ลงพื้นที่สอบข้อเท็จจริง/พิจารณาความจำเป็นและความเหมาะสม โดยอาจขอเอกสารเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็น

- คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ หรือบุคคลอื่นที่พบเห็นคนพิการตามข้อ 17 ยื่นคำขอให้มีผู้ช่วยคนพิการ ได้ที่ พก./ศคส./พมจ./หน่วยบริการในพื้นที่

ปัญหา/อุปสรรคในการทำงาน

- คนพิการขี้เกรงใจ ไม่ยอมใช้ PA
- คนพิการติด PA
- คนพิการใช้ PA เกินเวลาที่กำหนด
- คนพิการพยายามใช้ PA ให้คุ้มค่าที่สุด โดยไม่มีการหยุดพัก
- คนพิการติดต่อกับ PA เองโดยไม่บอกศูนย์ฯ มีการตกลงกันเองกับ PA
- กรณีคนพิการได้รับ PA 2 คน มีการใช้ PA ทำงานต่างกัน โดยให้ PA คนนึงทำงานง่ายๆ เบาๆ สบายๆ แต่ให้ PA อีกคนทำงานทุกอย่าง เช่น ล้วงถ่าย อาบน้ำ สระผม ฯลฯ
- คนพิการไม่เข้าใจว่าการช่วยเหลือในกิจวัตรประจำวันคืออะไร
- คนพิการไม่เข้าใจบทบาท หน้าที่ของตัวเองมากพอ
- คนพิการยังไม่รู้ว่าบริการผู้ช่วยคนพิการคือสิทธิหรือสวัสดิการ
- ผู้ดูแลไม่เข้าใจว่า PA เป็นผู้ช่วยคนพิการหรือผู้ช่วยผู้ดูแล
- เมื่อเกิดปัญหาคนพิการไม่แจ้งศูนย์ฯ
- คนพิการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง / ข้อสัญญา ที่ทำไว้กับศูนย์ฯ

ปัญหา/อุปสรรคในการทำงาน

- PA ค่าตอบแทนน้อย ขาดแรงจูงใจในการทำงาน
- สวัสดิการของ PA ไม่มีเหมือนอาชีพอื่น
- PA รับค่าตอบแทนอื่นจากคนพิการ
- PA ติดคนพิการ/เลือกทำงานกับคนพิการที่รูปร่างหน้าตาดี มีฐานะ
- PA ลาบ่อย / หยุดงานโดยไม่บอกล่วงหน้า ศูนย์ฯ ไม่สามารถจัด PA ไปทำงานได้ตามแผนที่กำหนด
- PA ตกลงเลื่อนหยุด/สลับการทำงานกันเองโดยไม่บอกศูนย์ฯ
- PA ผู้ชาย ขาดแคลน หาคนทำงานได้น้อย
- เมื่อเกิดปัญหา PA ไม่แจ้งศูนย์ฯ เก็บไว้ในใจ
- PA ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง / ข้อสัญญา ที่ทำไว้กับศูนย์ฯ
- ฐานคิดในการจัดสรรชั่วโมง PA ให้กับคนพิการ ยังไม่ถูกต้อง
- การสนับสนุนค่าบรีหารจัดการศูนย์ 10% น้อยมาก/ไม่เพียงพอ
- สังคมยังไม่เข้าใจระบบ PA อย่างแท้จริง

ข้อควรระวังในการเป็นหน่วยจัดบริการ

1. การคัดเลือก “คน” เพื่อมาทำงานกับ “คน”
2. การชี้แจงทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ
3. การรักษาความลับและการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล
4. การทำงานแบบไม่มีอคติ /ไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการ
5. การจัดให้บริการแบบโปร่งใส/ตรวจสอบได้
6. การแบ่งบทบาทหน้าที่ในฐานะ คนพิการ-ผู้รับบริการ กับ คนพิการ-ผู้ให้บริการ
7. ผู้ช่วยคนพิการทุกคน ควรสังกัดหน่วยจัดบริการในพื้นที่
8. การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ช่วยคนพิการและการเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ช่วยคนพิการ
9. อย่าให้ค่าของเงิน เกินกว่าคุณค่าของคน